

ПРОФ. ХАЙНЦ МИКЛАС В БЪЛГАРИЯ

Мая Падешка
НИОН „Аз Буки“

На 14 февруари 2013 г. – дата, знакова за славистиката (умира Константин-Кирил Философ), в Централната сграда на БАН Кирило-Методиевският научен център към БАН организира представянето на **21. том от поредицата „Кирило-Методиевски студии“**. Книгата е с подзаглавие „Средновековни текстове, автори и книги“ и е посветена на проф. Хайнц Миклас. Той е сред най-авторитетните представители на съвременната българистика и палеославистика. Доскоро е бил заместник-председател на Балканската комисия на Австрийската академия на науките. Проф. Миклас е чуждестранен член на БАН. „Български език и литература“ публикува интервю, което проф. Миклас даде специално за читателите на списанието, както и откъс от оригиналния разговор на проф. Светлина Николова към 21. том на „Кирило-методиевски студии“.

– **Проф. Миклас, как изглежда днес славистиката и в частност българистиката във Виенския университет? Запазва ли се броят на желаещите да изучават тази специалност?**

– Славистиката във Виенския университет продължава да е най-голямата в Европа извън славянските страни. Не бих казал, че броят на студентите е много голям, но все пак се радваме на стабилен брой студенти, най-вече българи, които живеят в Австрия. Към славистиката проявяват интерес и студенти от други държави.

Преподавам всички дисциплини с изключение на практически български език: лингвистика, старобългарска литература, палеография, кодикология, писмени системи... Разбира се, имаме и лектори – както постоянни, така и временни.

– **Пишат ли се дипломни работи по проблемите на българистиката (старобългаристиката), имате ли докторанти? Как се подготвят те?**

– Редовно има българисти, които подготвят дипломни и докторски работи. До края на април т. г. (2013) се очаква да се дипломират около 8 души в специалността „Българистика“. В подготовка са и докторски работи.

– **Поводът за поредното Ви посещение в България е том 21. на „Кирило-Методиевски студии“, посветен на Вас. Как е представен ученият Хайнц Миклас в тази книга?**

– Проф. Светлина Николова от БАН е представила в предговор към книгата достатъчно подробно и точно моите основни приноси. Участниците в сборника са се постарали да предложат изследвания, близки до областите, в които работя аз. Благодарение на това имаме пъстро, многоезично и интердисциплинарно издание.

– **Известно е, че проявявате интерес към писмените системи на глаголицата и кирилицата, по-специално графиката и семантиката на знаковете, използвани в глаголицата.**

– Вярно е и мога само да съжалявам, че тези изследвания все още нямат централно място в палеославистиката. Трябва да призная, че почти няма млади учени нито в България, нито в чужбина, които да са специално подготвени в тази област. Смятам, че българските слависти с особена грижа трябва да подхождат към този проблем – да подтикват младите да се занимават с това. Да продължат делото на проф. Боряна Велчева, проф. Ив. Добрев и други учени.

– **Кое продължава да Ви вдъхновява в изследванията Ви? Кое все още остава в полето на научната догадка? Какви са перспективите и приоритетите в развитието на палеославистиката?**

– Отговорът ми е, че всичко това може да бъде свързано с глаголицата. Тя е голямото предизвикателство пред учения. Трябва да се разгадае символиката на основните знаци, да се намери ключ към символите.

Чрез символиката на знаците в глаголицата се подчертава християнското. Аз съм стигнал до седем базисни единици, които могат да се съчетават по различен начин. Получават се три основни знака, остава още един. За някои от формите сме намерили ключ, но трябва да се търсят възможности и за разгадаване на останалите знаци.

– **Как оценявате от днешна гледна точка целите, ролята, постиженията на Великоморавската мисия на Кирил и Методий? Как тези последствия определят сегашната ни реалност в политическо и културно отношение?**

– Кирило-Методиевото дело е дело, с което българският народ има всички основания да се гордее и да празнува. След смъртта на Методий учениците на двамата братя намират пристан в България, подobaващо посрещнати от княз Борис. Така, чрез България, Великоморавската мисия се разширява. Разпространява се към другите страни – не само православни. Безспорна е заслугата

на българските монаси през Средновековието за разпространението на Кирило-Методиевото дело.

Що се отнася до мисията, бих посочил няколко основни постижения. Създава се първият славянски писмен език – единственият международен славянски език. Създава се славянската литература – първо преводна, после оригинална. Появява се самостоятелната църква, в която се служи на славянски. Тя има свой литургичен език, различен от „свещените езици“. А това за времето си е било равностойно на чудо. Чрез акта на признаване на църквата от Рим и Константинопол една славянска държава влиза в тогавашната европейска общност и в християнския свят. Фактът може да се сравнява с историята през последните десетилетия – присъединяването към съвременната европейска общност.

Затова делото на Кирил и Методий е велико, нямащо аналог в световната история. Светите братя са търсили пътища да има единна християнска църква, да няма съперничество между Рим и Константинопол. Открили са този път чрез създаване на уникална азбука. Създават ново писмо с християнска символика, но специфично за славянския свят. Това е изключителна далновидност от страна на двамата братя.

Maya Padeshka

✉ National Publishing House „Az Buki“
+359 889 220 412; +359 2/425 0470

1113 Sofia, 125, Tsarigradsko chaussee Blvd., Bl. 5
bel@azbuki.bg; www.azbuki.bg